

Visoko gospodarsko učilište u Križevcima

Više od 160 godina podrška razvoju poljoprivrede

> Razgovarao: Zoran Bašić

Visoko gospodarsko učilište u Križevcima kolijevka je poljoprivrednog obrazovanja u Republici Hrvatskoj, a obilježilo je punih 160 godina kontinuiranog rada. U različitim organizacijskim oblicima učilište postoji još od davne 1860., kada je započelo s radom Kraljevsko gospodarsko i šumarsko učilište, najstarije poljoprivredno i šumarsko učilište u jugoistočnoj Europi. Ondje su osnovane prve stručne postaje i znanstveni zavodi iz područja poljoprivrede, napisani su i objavljeni prvi udžbenici na hrvatskom jeziku, a pokrenut je i prvi znanstveni časopis iz područja poljoprivrede. U nastavku pročitajte što nam je rekla dekanica dr. sc. Marcela Andreata-Koren o djelatnostima VGUK-a.

Kako motivirati mlade da postanu poljoprivrednici i da s obrazovanjem krenu baš u tom smjeru?

To danas nije lako. Prečesto slušamo negativne priče i naravno da onda već na prvi pogled poljoprivreda nije u većoj mjeri privlačna kao izbor zanimanja, a tako ni obrazovanja. Osim toga, na tržištu je puno drugih, novih i atraktivnih zanimanja i mladi ljudi imaju osjećaj da je u drugim zanimanjima lakši put do višeg standarda. Mislim da nema drugog načina nego prikazivati dobre primjere, a puno je primjera uspješnih priča. Ako pogledam završene studente našeg učilišta, danas zaposlene ljude, svi oni koji su imali jasnu viziju, već tijekom studija pokazivali interes za nečim dodatnim, danas su zadovoljni ljudi. To zadovoljstvo sigurno proizlazi i iz same biti poljoprivrede, a to je da svojim trudom proizvedeš novi proizvod (koji nije virtualan, stvaran je) i za kojim će uvijek postojati potražnja. Potreba za hranom nikad neće nestati, a ne moraš proizvoditi samo sirovine za industriju, možeš i sam preraditi svoje proizvode, možeš ih

Dr. sc. Marcela Andreata-Koren, dekanica Visokog gospodarskog učilišta u Križevcima

ponuditi na svojem gospodarstvu, kroz turističku ponudu, kreativnosti nema granica. Poljoprivreda je najraznovrsnija industrija na svijetu, poljoprivreda je izazov, nove tehnologije, nove ideje, briga za okoliš, ruralnu sredinu i još puno toga. Na svu sreću i danas ima mladih ljudi i studenata s vizijom za svoja poljoprivredna gospodarstva, a sigurna sam da će ih biti i ubuduće.

Koliko je studij na Vašem učilištu prilagođen onima koji se aktivno bave poljoprivredom na svom OPG-u?

Ne znam može li biti prilagođeniji potrebama jednog poljoprivrednika. Ovdje se teorija uči kroz praksu. Po tome su prepoznati naši završeni studenti. Već od prve godine preddiplomskog studija studenti imaju vježbe i praksu po pojedinim predmetima i ona se nastavlja do zadnje godine, kada u 6. semestru imaju gotovo cijeli semestar stručnu praksu, točnije 420 sati

za redovite i 210 sati prakse za izvanredne studente. Sve što ne mogu vidjeti i „practicirati“ u učilištu, odlaze na napredna gospodarstva ili tvrtke i tamo se dodatno upoznaju sa suvremenom poljoprivredom u Hrvatskoj, ali i u inozemstvu. Mogu reći da se jako trudimo da se naši studijski programi konstantno osuvremenjuju. Pratimo trendove u poljoprivrednoj proizvodnji i upućujemo studente na njih, nabavljamo suvremenu opremu za nastavu, i teoretsku i praktičnu. Uključujemo studente u istraživanja u poljoprivredi, rade zadatke iz kojih vidimo koliko stvarno razumiju teoriju koju su (na)učili. Rekla bih, jako puno nudimo, a na svakom je pojedincu da prihvati ili ne prihvati ono što mu se objeručke nudi.

Kako su organizirani studijski programi VGUK-a?

Kao prvo, treba reći da imamo jedan preddiplomski stručni studij koji se zove Poljoprivreda. Međutim, tu su u stvari tri usmjerenja koja se mogu studirati. Naime,

prva godina je za sve studente zajednička. Tada slušaju i uče temelje poljoprivredne proizvodnje. To je jedna specifičnost našeg preddiplomskog studija koju studenti često ističu kao prednost, jer nisu morali već kod upisa odlučivati o usmjerenju. U drugoj godini odlučuju se za jedno od usmjerenja: Zootehniku, Bilnogojstvo ili Menadžment u poljoprivredi. Studijski programi organizirani su za redovite i izvanredne studente. Redoviti su studenti svakodnevno na svojoj nastavi, vježbama, praksi, projektima i dr., a izvanredni studenti su oni koji obrazovni program pohađaju uz rad ili drugu aktivnost koja traži posebno prilagođene termine i načine izvođenja studija u skladu s izvedbenim planom nastave. Svakako da oni ne mogu istovremeno obavljati ta dva "posla" pa smo im omogućili da stvarno studiraju uz rad tako da u određeno vrijeme, u svakom slučaju u predvečerje, imaju teoretsku nastavu na daljinu jer nisu u mogućnosti iz različitih krajeva dolaziti nakon posla u Križevce, dok za drugi dio dolaze u Križevce na učilište kako bi se zadovoljio onaj najvažniji dio koji pružamo studentima, a to je učenje kroz vježbe i praktičnu nastavu u našim laboratorijima i praktikumima za biljnu i stočarsku proizvodnju, kao i kroz odlazak na napredna poljoprivredna gospodarstva i terensku nastavu.

Što je s troškovima studiranja?

Troškovi studija prvenstveno su povezani s načinom studiranja. Naime, za redovite studente sve troškove studija snosi MZO-a, naravno, uz pretpostavku da studenti izvršavaju sve svoje obveze. Izvanredni studenti plaćaju školarinu u iznosu od 5000 kn po godini. Troškovi studiranja malo su širi pojam i obuhvaćaju sve troškove koji nastaju, od smještaja ili putovanja, do hrane i dr. I tu bih rekla da postoje razne stipendije, od lokalnih do državnih, koje značajno pridonose lakšem pokrivanju troškova studiranja i student-

skog života. Posebice im ide u prilog što je poljoprivreda u tzv. STEM području, koje se posebno stimulira i tako mogu dobiti tu vrijednu stipendiju. Tu su i druge stipendije, a i mi kao učilište dajemo stipendiju za izvrsnost, nagrađujemo najbolje studente. Također smo, prošle godine, donijeli i odluku kojom stipendiramo sa 10.000 kn godišnje troje studenata iz potresom pogođenih područja. Ako je prisutan veći broj studenata s navedenog područja, zahvaljujući zakladi koju smo osnovali u suradnji s gradom Križevcima tu pogodnost može koristiti i veći broj studenata. Također, sve izvanredne studente iz ovih područja oslobodili smo participacije školarine. Nadalje, studenti Križevaca pripadaju Studentskom centru Varaždin i svaki student za vrijeme trajanja studiranja ima subvencionirane obroke hrane (čitaj - obrok za nekoliko kuna), troškove stanovanja, mogućnost rada i zarade preko Student servisa, ali i druge beneficije koje koriste studenti. Što se tiče troškova stanovanja, oni su u Križevcima svakako puno manji negoli u velikom gradu. Osim toga, i mi imamo studentsku kuću koju smo uredili vlastitim sredstvima i tu smještaj može naći petero studenata.

Jeste li i na koji način povezani sa Srednjom gospodarskom školom, koja je također nadaleko prepoznata kao kvalitetna obrazovna institucija u poljoprivredi?

Naravno da smo povezani, mi smo kao jedna cjelina. Dijelimo iste prostore. Oni su prva stepenica u poljoprivrednom obrazovanju, mi druga. Velik broj njihovih učenika upisuje studij kod nas. Zajednički koristimo poljoprivredne površine i stočarske praktikume, iako svaki za svoju proizvodnju, ali i učenici i studenti imaju što naučiti, bez obzira na to o čijim se proizvodnjama radi. Stočarski praktikumi osobito se lijepo nadovezuju i predstavljaju jednu lijepu sliku. Srednja škola ima muzne krave,

proizvodnju mlijeka, odličan mljekarski praktikum, a mi goveda u sustavu krava tele, imamo konje, ovce, koze, perad, čak i magarce. Tako i učenici i studenti mogu dobiti cjelovitu sliku o poljoprivrednoj proizvodnji. Veliki je opseg i biljne proizvodnje, od povrćarstva, voćarstva, vinogradarstva, ratarskih biljnih vrsta, ljekovitog i ukrasnog bilja i dr. Naravno da smo mi još dodatno orijentirani na provođenje različitih znanstvenih i stručnih istraživanja, čiji su rezultati i njima vidljivi.

Koliko je važan praktikum za zootehniku za stručnu praksu budućeg stručnjaka?

Jednostavno, bez praktikuma i prakse nema stručnjaka. Nemoguće je poljoprivredu učiti i naučiti samo, kako bismo rekli, iz knjiga. Naši su profesori gotovo svakodnevno sa studentima u staji na učilištu ili na naprednim gospodarstvima koja se bave stočarskom proizvodnjom. Značenje praktikuma najbolje pokazuju rezultati naših studenata koje postižu na raznim stručnim natjecanjima. Uvijek su prvi ili među prvima. Naši završeni studenti vrlo su često kao stručnjaci i savjetnici prisutni na gospodarstvima naših poljoprivrednika. Nema broja Mljekarskog lista da ne vidim nekoliko naših završenih studenata u ulozi autora stručnih tekstova, savjetnika na farmama i dr., a posebno mi je drago vidjeti kad pišete o nekoj naprednoj farmi krava, ovaca ili koza, a vlasnik ili njihova djeca naši su završeni studenti.

Koliko je važno da studenti postanu kreativni i sami osmišljavaju različite poljoprivredne proizvode, odnosno da budu inovativni i tako konkurentniji sutra na tržištu rada?

Naravno da je sama proizvodnja poljoprivrednih proizvoda vrlo važna, ali i da je već odavno vidljivo da se najbolje može živjeti od poljoprivredne proizvodnje ako se taj proizvod dovede na višu razinu, od-

Naša misija je danas, a bit će i ubuduće da u okviru nastavne, visokostručne i znanstvene djelatnosti u područjima obuhvaćenim studijskim programima te cjeloživotnim učenjem pridonosi održivu razvoju hrvatske poljoprivrede i poljoprivrednih gospodarstava te društva u cjelini

nosno da se primarni proizvod pretvori u oplemenjeni proizvod s dodanom vrijednošću. S jedne strane mogu reći da se inovativnost i kreativnost razvijaju u određenim predmetima, a s druge strane preko posjeta brojnim gospodarstvima, tvrtkama i dr. koji su osmislili svoje proizvode i načine plasmana. Studenti izrađuju poslovne planove i dobivaju razne projektne zadatke, a sudjeluju i u projektima koje provodi ili u kojima sudjeluje učilište vezanima upravo uz inovativnost u poljoprivredi. Posebice je naglasak dat na agroturizmu kao dijelu ruralnog turizma, odnosno ruralnog razvoja. I tu su naši završeni studenti prisutni, posebice kod inovativnih proizvoda u području sjarstva i općenito proizvoda od mlijeka, ali i biljnih prerađevina iz područja vinarstva, voćarstva, ljekovitog bilja i dr.

Što vaše studente čini spremnima za budući posao u struci?

Zasigurno je najveća prednost naših studija učenje kroz praksu i upoznavanje studenta sa stvarnim poslom. Osim toga, nudimo jako puno drugih mogućnosti za njihov osobni razvoj. Vidjeti kako drugi rade i dobiti poslovnu ideju mogu na učilištu, izvan učilišta u Hrvatskoj, ali i u inozemstvu. Spomenula bih nešto što postoji i na drugim studijima, a riječ je o međunarodnoj razmjeni studenata (Erasmus mobilnost) u smislu obavljanja stručne prakse ili studiranja na stranim visokim učilištima s kojima imamo odličnu suradnju. Zašto onda ističem nas? Zato što smo mi ustanova s malim brojem studenata u usporedbi s velikim fakultetima, a imamo velik broj stipendija za dvomjesečni ili tromjesečni odlazak studenata na praksu ili studij u inozemstvo. Dakle, pruža im se izvrsna mogućnost i samo trebaju imati volju i malo hrabrosti uputiti se u druge

zemlje i na taj način vidjeti kako se tamo radi, a svi troškovi boravka su podmireni. Svi studenti koji su iskoristili tu mogućnost navode kako je to neprocjenjivo iskustvo.

Kada promišljate dugoročno, koliko će rasti potrebe za zdravom, kvalitetnom i lokalno proizvedenom hranom i koja je uloga obrazovnih ustanova u tom smislu?

Sigurna sam da će rasti potrebe za takvom hranom i da je to velika niša za poljoprivrednike, a tako i za studente tog područja. Raste svijest o važnosti zdrave prehrane i njezina utjecaja na zdravlje ljudi. Potrošačima je sve važnije podrijetlo proizvoda, što povezuju s kvalitetom. Raste i svijest o tome kako kupovinom domaćih proizvoda jačamo vlastito gospodarstvo. Možda ljudi nisu bili dovoljno svjesni značenja proizvodnje takve "zdrave" hrane, posebice lokalnog karaktera, do pojave kovida, kada smo uvidjeli kako globalno tržište može biti krhko i kako lako može doći do problema u opskrbnim lancima. Sve više slušamo o problemima u opskrbi, transportu, troškovima, utjecaju na okoliš, cijeni energenata. Jedan dio rješenja zasigurno leži u vraćanju na lokalno. Samodostatnost je postala vrlo često korišten pojam. Naravno da obrazovne institucije itekako mogu pridonijeti razvoju svijesti u tom smjeru. Znanje je jedan od ključeva konkurentnosti. Na tome mi već godinama radimo. Naši studenti imaju prilike ne samo vidjeti nego i sudjelovati u proizvodnji „domaće“ hrane.

Osim navedenoga, htjela bih spomenuti i sljedeće: na učilištu se nalazi aktivna kolekcija banke gena Republike Hrvatske - sjemena starih sorata povrća skupljenih od naših baka, imamo voćnjak sa starim sortama jabuka, autohtonu sortu vinove

Najveća je prednost naših studija učenje kroz praksu i upoznavanje studenta sa stvarnim poslom

loze, radimo na zaštiti križevačke kukmašte kokoši, autohtone pasmine ovog kraja, vratili smo mesnu pasminu simentalca na učilište i dr. Nadalje, jedan naš diplomski studij zove se Poljoprivreda, usmjerenje Održiva i ekološka poljoprivreda, što znači da se itekako brinemo o tom aspektu proizvodnje hrane.

Što biste kao odgovorna osoba istaknuli kao buduću misiju Vaše ustanove?

Naša misija je danas, a bit će i ubuduće da u okviru nastavne, visokostručne i znanstvene djelatnosti u područjima obuhvaćenim studijskim programima te cjeloživotnim učenjem pridonosi održivu razvoju hrvatske poljoprivrede i poljoprivrednih gospodarstava te društva u cjelini. Naša misija je također i doprijeti do što većeg broja srednjoškolaca, ali i njihovih roditelja, djedova i baka, kako bismo im pokazali da se u Križevcima poljoprivreda studira stvarno na najbolji mogući način. Po tome su prepoznati naši završeni studenti. Poljoprivreda treba mlade i bistre umove koji će imati hrabrosti upustiti se u ovu uzbudljivu avanturu zvanu posao i život. Naročito volim rečenicu koju je izrekao nekadašnji američki predsjednik George Washington: "Poljoprivreda je najzdravije, najkorisnije i najplemenitije zanimanje", na koju bih dodala: studiraj ju na najstarijoj visokoobrazovnoj instituciji u području poljoprivrede u jugoistočnoj Europi, na Visokom gospodarskom učilištu u Križevcima!